

Όρθιος στο βήμα της Βουλής των κοινοτήτων, ο μόλις 25 ημερών πρωθυπουργός της Βρετανίας, Ουίνστον Τσόρτσιλ δύσκολα μπορούσε να συγκρατήσει τον ενθουσιασμό του:

«Όταν, πριν από μια βδομάδα, σας ζήτησα να ορίσουμε συνεδρίαση για σήμερα, φοβόμουν πως θα είχα τη σκληρή μοίρα να σας ανακοινώσω τη μεγαλύτερη στρατιωτική καταστροφή στη μακράιωνη ιστορία μας. Πιστεύαμε ότι θα μπορούσαμε να απαγκιστρώσουμε από τη Γαλλία μόλις 20.000, το πολύ 30.000 άνδρες».

Είχαν σωθεί 337.131! Άγγλοι οι 220.000, Γάλλοι οι υπόλοιποι. Ο σερ Μπέρτραμ Ράμσεϊ είχε κάθε δικαίωμα να χαμογελά. Ούτε που φανταζόταν πως, τέσσερα χρόνια αργότερα στη Νορμανδία, θα εκτελούσε ανάλογο έργο: Το ίδιο δρομολόγιο προς την αντίθετη κατεύθυνση!

Η κατάληψη της Βαρσοβίας, στις 27 Σεπτεμβρίου 1939, σήμανε το τέλος των μαχών στην Πολωνία. Οι Αγγλογάλλοι, που υποτίθεται ότι είχαν κηρύξει τον πόλεμο στη Γερμανία, παρέμεναν αδρανείς. Ο Χίτλερ διέθετε εκείνη τη στιγμή 23 μεραρχίες με κάποιες από αυτές να έχουν εμπλακεί στην Πολωνία. Απέναντί τους, οι Αγγλογάλλοι μπορούσαν να παρατάξουν 110 μεραρχίες. Αν τις κινούσαν, είναι αμφίβολο αν θα είχε υπάρξει Β' Παγκόσμιος πόλεμος. Ο Χίτλερ όμως έμοιαζε να ξέρει καλά, με ποιους είχε να κάνει. Ο Τσάμπερλεν στην Αγγλία και ο Νταλαντιέ στη Γαλλία έδειχναν ζαλισμένοι. Αντί να πάρουν στα χέρια τους την πρωτοβουλία των κινήσεων, περίμεναν να δουν, τι επρόκειτο να κάνει η Γερμανία. Και η Γερμανία απλά εξοπλιζόταν.

Στις 6 Οκτωβρίου 1939, ο Χίτλερ εξηγούσε ότι η γερμανική πολιτική είναι φιλειρηνική και καμιά αξίωση δεν έχει από τη Γαλλία. Ήταν τόσο πειστικός, ώστε η βασίλισσα της Ολλανδίας και ο βασιλιάς του Βελγίου προσφέρθηκαν να μεσολαβήσουν. Άλλωστε, ο Χίτλερ ήταν ο «καλός». «Κακός» ήταν ο Ιωσήφ Στάλιν που κήρυξε τον πόλεμο εναντίον της Φιλανδίας (30 Νοεμβρίου 1939) ενισχύοντας τις στρατηγικές του θέσεις με τη συνθήκη της Μόσχας (12 Μαρτίου 1940).

Τα ψέματα τέλειωσαν στις 9 Απριλίου 1940. Την ημέρα εκείνη, οι γερμανικές στρατιές

εισέβαλαν στη Δανία και στη Νορβηγία. Ο Χίτλερ τις κατέλαβε δίχως να συναντήσει αντίσταση. Τη Νορβηγία μάλιστα, σε συνεννόηση με τον πρωθυπουργό της Βίκουν Κουίςλιγκ (1887 - 1945). Η μόνη στρατιωτική δραστηριότητα των Γάλλων ήταν να καταλάβουν μερικά χωριά που μεσολαβούσαν από τα σύνορα ως τα γερμανικά οχυρά της γραμμής Ζίγκφριντ. Οι Γερμανοί τα ξαναπήραν σε τρεις μέρες.

Ολλανδία και Βέλγιο δεν κατάφεραν να συνεννοηθούν για κοινή άμυνα, ενώ οι Γάλλοι περίμεναν τους Γερμανούς στα μεταξύ τους σύνορα, στην πολυδιαφημισμένη γραμμή Μαζινό. Μόνο που ο Χίτλερ δε σκόπευε να χτυπήσει εκεί. Νύχτα, 9 Μαΐου 1940, δόθηκε το σύνθημα ν' αρχίσει η επιχείρηση «Σφυρι κι αμόνι».

Ο κεραυνοβόλος πόλεμος ξέσπασε τρομερός. Ξημερώματα, 10 Μαΐου, δυο τεράστιες μηχανοκίνητες γροθιές χτύπησαν Ολλανδία και Βέλγιο, που τσακίστηκαν. Η Ολλανδία κατέθεσε τα όπλα σε τέσσερις μέρες. Από τις 12 Μαΐου, ο στρατάρχης Χάιντς Γκουντέριαν βρισκόταν στη βελγική Μπουγιόν, πέντε χλμ. από τα γαλλικά σύνορα. Τα παραβίασε στις 13 και πήρε το Σεντάν. Στις 20, βρισκόταν στη Μάγχη κι οργάνωνε την επίθεση στην καρδιά της Γαλλίας από τα δυτικά!...

Το Βέλγιο συνθηκολόγησε στις 28 του μήνα. Στις 29, άρχισε η αποχώρηση των αγγλικών στρατευμάτων. Στις 30, έπεσε η Λιλ.

Οι Γερμανοί προχωρούσαν ακάθεκτοι, παντού. Στις 10 Ιουνίου, πέρασαν τον Σηκουάνα. Στις 14, μπήκαν στο Παρίσι. Στις 22, παραδόθηκαν οι γαλλικές στρατιές των Άλπεων, καθώς είχαν να κάνουν και με τους Ιταλούς, που έσπευσαν για να μη χάσουν τη μοιρασιά. Την έχασαν. Στις 28, οι Γερμανοί σταματούσαν στα ισπανικά σύνορα. Στις 30, η απόρθητη γραμμή Μαζινό παραδινόταν.

Στις 21 του Ιουνίου, ο Χίτλερ έπαιρνε την εκδίκησή του στο δάσος της Κομπιέν υπαγορεύοντας τους όρους του στο ίδιο βαγόνι του στρατηγού Φος, όπου, στα 1918, οι Γερμανοί είχαν υπογράψει την «άνευ όρων» παράδοσή τους. Οι τελευταίοι Γάλλοι μαχητές κατέθεσαν τα όπλα, στις 25 Ιουνίου. Το δυτικό μέτωπο διαλύθηκε μέσα σε πενήντα μέρες. Μέσα σε πενήντα μέρες, ο Χίτλερ κυριέυσε όλη την ανατολική ακτή του Ατλαντικού ως τα Πυρηναία. Μόνος αντίπαλος εκεί, τα αγγλικά νησιά. Με τον στρατό τους, όμως, σχεδόν ανέπαφο χάρη στην επιτυχία της «επιχείρησης Δυναμό».

Το δράμα της Δουνκέρκης είχε παιχτεί μέσα σε μια βδομάδα. Καθώς οι Γερμανοί προέλαυναν ασυγκράτητοι στη Γαλλία, εκατοντάδες χιλιάδες Άγγλοι στρατιώτες οπισθοχωρούσαν προς τις ακτές. Μπροστά τους, οι στρατιές της Βέρμαχτ. Πίσω τους, η θάλασσα. Ο υποναύαρχος σερ Μπέρτραμ Ράμσεϊ ανέλαβε την επώδυνη «επιχείρηση Δυναμό». Στόχος της, να σωθούν δυο τρεις δεκάδες χιλιάδες στρατιώτες. Στις 19 Μαΐου 1940, εγκαταστάθηκε στο Ντόβερ, απέναντι από τη γαλλική ακτή της Δουνκέρκης. Οι εκατοντάδες χιλιάδες των απελπισμένων Άγγλων περίμεναν εκεί τη σωτηρία. Μεγάλο μεταγωγικό ήταν αδύνατο να πλησιάσει. Επιστρατεύτηκε ότι μικρό μπορούσε να πλέει: Γιωτ, βάρκες, ψαροκάικα. Ο στόλος και τα λίγα αεροπλάνα, χαρικέιν και σπιτφάιρ, ανέλαβαν να προστατεύσουν την επιχείρηση. Η εχθρική αεροπορία υπερτερούσε τρία προς ένα. Όμως, τα μικρά πλεύσιμα έδιναν και μικρό στόχο.

Η «επιχείρηση Δυναμό» ξεκίνησε στις 27 Μαΐου 1940.

Οι βάρκες, τα ψαροκάικα και τα γιωτ έκαναν τρία και τέσσερα δρομολόγια τη μέρα, επί εννιά μέρες. Τρομερές αερομαχίες και φοβερές συγκρούσεις στη θάλασσα κάλυπταν το ασταμάτητο πήγαιν' έλα ως τη νύχτα της 4ης προς 5η Ιουνίου του 1940, όταν ο σερ Ράμσεϊ έδινε το σύνθημα για το τέλος της προσπάθειας. Στη Δουνκέρκη, δεν υπήρχε πια τίποτα, που να μπορούσε να διασωθεί. Με την ψυχρή στρατιωτική λογική, η επιχείρηση ήταν μια καταστροφή: 40.000 Άγγλοι στρατιώτες αιχμαλωτίστηκαν. Βυθίστηκαν 13 αντιτορπιλικά, 25 βοηθητικά πλοία, πάμπολλα ψαροκάικα και μερικές βάρκες. Όμως, ο αριθμός αυτών που σώθηκαν, μετέτρεψε την ήττα σε μια από τις μεγαλύτερες νίκες γοήτρου.

Τέσσερα χρόνια αργότερα, στις 6 Ιουνίου του 1944, οι εγκατεστημένοι στις γαλλικές ακτές του Ατλαντικού Γερμανοί γελούσαν με τις εγγλέζικες ανοησίες. Οι υπηρεσίες τους είχαν πιάσει από καιρό τα μηνύματα των συμμάχων προς τις αντιστασιακές οργανώσεις, ότι θα έκαναν παραπλανητική απόβαση πολύ πιο νότια από το Καλέ. Παρακολουθούσαν, μήνες τώρα, τις συγκεντρώσεις στρατού και πλοίων στο Ντόβερ, απέναντι από το Καλέ. Και ήξεραν πως ο στρατάρχης Μοντγκόμερι βρισκόταν στο Γιβραλτάρ για επίσημη επίσκεψη από την προηγούμενη, 5 του μήνα. Όταν τα συμμαχικά αποβατικά πλησίασαν τις ακτές της Νορμανδίας, οι Γερμανοί δεν ανησύχησαν. Ήταν σίγουροι πως οι Άγγλοι έκαναν έναν από τους συνηθισμένους τους αντιπερισπασμούς. Και δεν είχαν άδικο: Σε λίγο, ο ουρανός πάνω από το Καλέ σκοτείνιασε. Εκατοντάδες αεροπλάνα των συμμάχων έριχναν χιλιάδες αλεξιπτωτιστές. Οι Γερμανοί τους περίμεναν. Τα πολυβόλα κροτάλιζαν και χτυπούσαν

τους αλεξιπτωτιστές στον αέρα. Εκπληκτικές βολές: Ούτε ένας δεν έφτασε στο έδαφος ζωντανός. Έπεφταν στη γη κι έμεναν ακίνητοι ή παρασέρνονταν από τα αλεξιπτωτα. Πραγματική σφαγή.

Πέρασαν ώρες, ώσπου οι Γερμανοί να πάψουν να γελάνε. Κι αυτό έγινε, όταν ανακάλυψαν πως οι αλεξιπτωτιστές που με τόση ευστοχία πολυβολούσαν, δεν ήταν παρά κούκλες. Πέντε συμμαχικές μεραρχίες είχαν αποβιβαστεί δίχως σοβαρή αντίσταση στις ακτές της Νορμανδίας και ο στρατάρχης Μοντγκόμερι ήταν εκεί. Ο ηθοποιός, που τον υποδυόταν, ακολουθούσε κανονικά το πρόγραμμα της επίσκεψης στο Γιβραλτάρ. Τα μηνύματα, που είχαν πιάσει οι Γερμανοί, ήταν παραπλανητικά. Τον στόλο, στο Ντόβερ, τον αποτελούσαν μαούνες καμουφλαρισμένες. Κι ο στρατός, που έφτανε κάθε μέρα εκεί, το βράδυ μεταφερόταν στο Πλίμουθ. Οι επιβλητικές οχυρώσεις στο Πα ντε Καλέ φάνταζαν άχρηστες. Πέρασε μια ολόκληρη πολύτιμη μέρα, ώσπου οι Γερμανοί να ξεκινήσουν αντεπίθεση. Όμως, την ημέρα αυτή, 7 Ιουνίου του 1944, είχε ολοκληρωθεί η απόβαση. Η μεγάλη μπλόφα είχε πετύχει.

Γι' άλλη μια φορά, ο ναύαρχος σερ Μπέρτραντ Ράμσεϊ θριάμβευε. Είχε καταφέρει να περάσει από την Αγγλία στη Γαλλία 176.000 άντρες και 20.000 οχήματα με ελάχιστες απώλειες. Με αποβατικά πλοία αυτή τη φορά. Ο άνθρωπος της Δουνκέρκης ήταν και ο άνθρωπος της Νορμανδίας.

(Εθνος, 5.6.1997) (τελευταία επεξεργασία, 5.2.2009)